

EUs Vikarbyrådirektiv

Lill F. Sæther

Varamedlem i styret Oslo Nei til EU og tidligere tillitsvalgt i NTL Sentralforvaltningen.

Nikolai Astrup fra Høyre skriver i Klassekampen 28.10. at han undres over at Nei til EU er imot EUs Vikarbyrådirektiv som er et uviktig direktiv som skal sikre likebehandling av innleid arbeidskraft. Jeg er imot direktivet, men er veldig for likebehandling av arbeidstakere både innleide, vikarer, midlertidige og faste. Vi trenger ikke et EU-direktiv for å få til dette. Det kan ordnes med en endring av Arbeidsmiljøloven. Nikolai Astrup uttrykker sympati for dette prinsippet og kan som stortingsrepresentant foreslå lovendringer for å sikre dette. Det vil være et godt bidrag, fordi det er uklart hva som menes med direktivets formulering «samme betingelser som fast ansatte i samme type arbeid» og hva som er «vesentlige arbeids- og ansettelsesvilkår». Slike formuleringer er dessuten i realiteten ikke mye verdt hvis det ikke er fagforeninger på arbeidsplassen for å påse at så skjer.

Vikarbyrådirektivet er tredelt og har bestemmelser som gjør at hvis direktivet implementeres betyr det frislipp av inn- og utleie av arbeidskraft i Norge. Vikarbyråer skal anerkjennes som arbeidsgivere og det skal «utvikle mer fleksible former for arbeid». Vi pålegges å fjerne alle hindringer for bruk av vikarer og innleid arbeidskraft som ikke er begrunnet i sk. «allmenne hensyn». Vikarbyråbransjen er i eksplosiv vekst. Hvis direktivet innføres, vil det bidra til ytterligere vekst og til stadig økende antall midlertidig ansatte med få rettigheter og liten eller ingen innflytelse på sin arbeidssituasjon.

Bestemmelsene i Arbeidsmiljøloven og ulike tariffavtaler er svært viktige for å trygge faste ansettelser, som er hovedregelen i Norge. Direktivet vil kunne tvinge frem endringer av lov- og tariffbestemmelser som i dag begrenser bruk av midlertidig ansatte, fordi disse kan være i strid med direktivet, restriksjoner, og derfor ulovlig. Å ha bestemmelser i tariffavtaler om forhandlingsrett, som fastslår at direkte ansettelse skal prøves før en bruker et vikarbyrå og avtaler som ikke åpner for bruk av vikarbyråer i det hele tatt vil kunne være i strid med direktivet.

I høringsbrev av 15.10.2008 skriver NHO at «dagens lovmessige begrensninger i adgangen til å benytte midlertidig arbeidskraft må oppheves» og at det ikke finnes allmenne hensyn som skulle tilsi opprettholdelse av dette regelverket. Det er mange som er redde for at NHO kan ha rett og at de vil vinne en sak hvis de tar den til ESA. En del EU-dommer sier meg at det er liten tvil om hvilken vei en avgjørelse der vil gå. Det er nærliggende å anta at Nikolai Astrup er klar over NHOs syn og at han er enig med dem, og at det er årsaken til at han bagatelliserer direktivet. Høyre presser jo på for mer midlertidige ansettelser i norsk arbeidsliv.

Det er første gang et EU-direktiv blander seg inn i norske tariffavtaler som skal gjennomgås med sikte på harmonisering med direktivet. Dette er oppsiktsvekkende fordi det tidligere het at arbeidsretten skal være nasjonal. Store deler av norsk fagbevegelse krever at Norge reserverer seg mot Vikarbyrådirektivet hvis ikke regjeringen kan garantere at dagens norske lov- og avtaleverk kan opprettholdes.

Dette er ikke et uviktig direktiv, men et direktiv som vil kunne endre måten vi organiserer og tar beslutninger om viktige arbeidslivsspørsmål og -lovgivning i Norge. I dag har vi et demokratisk system hvor folkevalgte på Stortinget vedtar lover, også arbeidslivslover, og hvor avtaler i arbeidslivet forhandles mellom partene. Blir direktivet innført vil disse avgjørelsene i siste instans tas av EFTA/EU-domstolen i fremtiden.